

OPSEŽNA PODMORSKA ISTRAŽIVANJA KOD MOLUNTA I BRSEČINA

OSVIJETLJENE TA Tražili jedan, pro

● **Cilj ovogodišnje kampanje je potpuno ispunjen: pronašli smo ne jedan nego dva potopljena broda, te utvrdili gdje bi mogla biti još dva! Jednog smo dokumentirali te 2016. dolazi više ljudi da dovrši taj i počnu istraživanje drugog broda, a za oba uraditi i 3D model brodoloma, rekao je podmorski arheolog Igor Miholjek**

Piše: Ahmet Kalajdžić
 Foto: Jerko Macura,
 Pavle Dugonjić i
 Ahmet Kalajdžić

- Stoljetni je mulj ovo rebro izvrsno impregni-
 rao: drvo je tvrdo i teško
 se reže, kao da je samo
 par desetljeća staro, a ne
 više od 200 godina. Nar-
 avno, ne vadimo cijelu
 konstrukciju nego samo
 dijelove da utvrdimo u ka-
 kvom je stanju - dok se na
 palubi brodice cavtatskog
 Diving centra Epidaurum
 muči s pilom u ruci govo-
 ri mi podmorski arheolog
 Igor Miholjek, te zadaha-
 no dodaje:

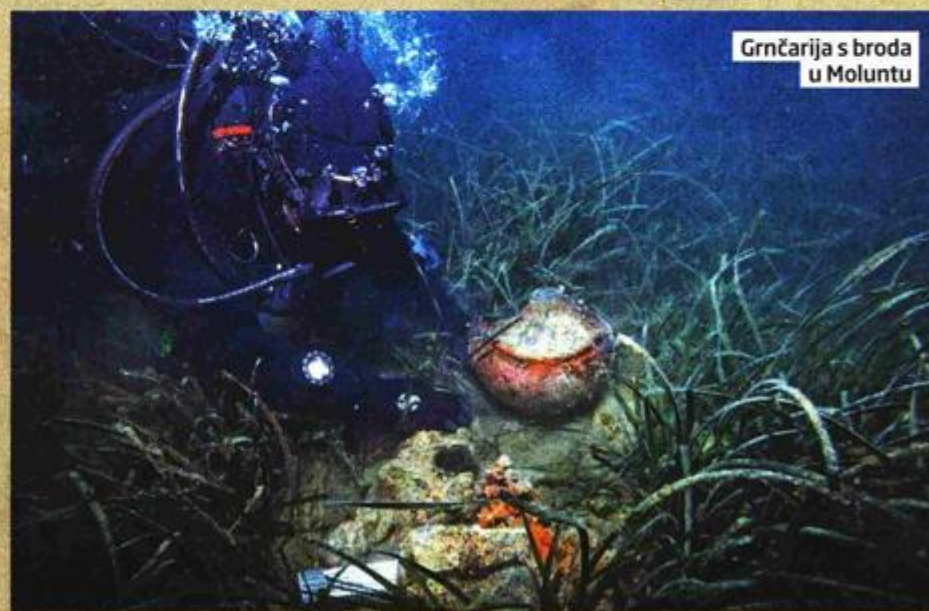
- Na jednom od dva
 pronađena broda načini-
 li smo arheološku sondu
 i otkrili jarbol i dupla
 rebra promjera 18 cm, kon-
 trakobilicu i oplatu broda.
 Jarbol je istog promjera,
 a brod je dug 25 metara.
 Pronašli smo 40 željeznih
 topovskih kugli promjera
 120 mm, većinu u sandu-
 ku 80 x 80 cm. Korodira-

le su i u kutiji su 24 spoje-
 ne, a ostale su razbacane.
 Prema navedenim di-
 menzijama pokušavamo
 utvrditi o kojem je brodu
 riječ. Na dnu mulj i trava
 otežavaju iskop, ali su do-
 bro konzervirali drvo. Ku-
 gle nismo vadili, jer ih je
 problem restaurirati, kao
 i drvo. Arheoistraživanje
 iziskuje vrijeme i novac,
 te uvijek prvo vadimo ke-
 ramiku, staklo i predmete
 od mjedi. Cilj ovogodišnje
 kampanje je potpuno is-
 punjen: pronašli smo ne
 jedan nego dva potoplje-
 na broda, te utvrdili gdje
 bi mogla biti još dva! Jed-
 nog smo dokumentirali te
 2016. dolazi više ljudi da
 dovrše taj i počnu istra-
 živanje drugog broda, a
 za oba uraditi i 3D model
 brodoloma.

Ratne igre

Dok Miholjek priča,
 sudionici istraživanja u
 podmorju Molunta rade
 svoj dio posla. Njegov ko-
 lega iz Hrvatskog restau-
 ratorskog zavoda, arheo-

log Igor Mihajlović, brifira
 me povijesnim podacima
 i kaže: - Nakon pada Ve-
 necije, mirom u Cam-
 poformiju 1797. Boka je
 pripala Habsburzima, a
 onim u Požunu 1805. Na-
 poleonu. Ne želeći je dati
 Francuzima, Austrijanci
 Boku 1806. predaju Rusi-
 ma koji kratko sve do Tr-
 sta drže Jadran. Mirom u
 Tilzitu 1807. cijeli je Ja-
 dran pripao Francuzima
 koji strahuju da Rusi ne
 predaju Boku Englezima,
 kao što su je Austrijanci
 predali Rusima. Francu-
 zi su 1806. u Dubrovačku
 Republiku došli kopnom,
 bez flote te za sukob s Ru-
 sima s zidina i tvrđava
 Republici uzimaju topo-
 ve. Maršal Marmont želi
 na rtu Oštro postaviti bit-
 nicu kako bi kontrolirao

Grnčarija s broda
u Moluntu

Arheolozima su pomagali i zagrebački ronioci
Željko Mihaljević i Zoran Delibašić

Boku. Rusi shvaćaju; da bi
 kontrolirao ne samo mo-
 gući ulaz Engleza nego i
 njihovu flotu, te bombar-
 diraju bitnicu. Povlačeći
 se, Marmont kod Prevlan-
 ke baca dio topova, koji su

još u podmorju, a dio ukr-
 cava na brod kojim uplov-
 ljava u zapadnu luku Mo-
 lunta. Dalje nisu mogli,
 jer ih je blokirala ruska
 fregata Venus, te naređu-
 ju samopotapanje brodo-

va da bi se spriječilo zaro-
 bljavanje od strane Rusa i
 Crnogoraca. S jednog od
 tih brodova 2013. smo
 izvadili brončani top ko-
 jeg su Dubrovački muzeji
 već konzervirali, a struč-

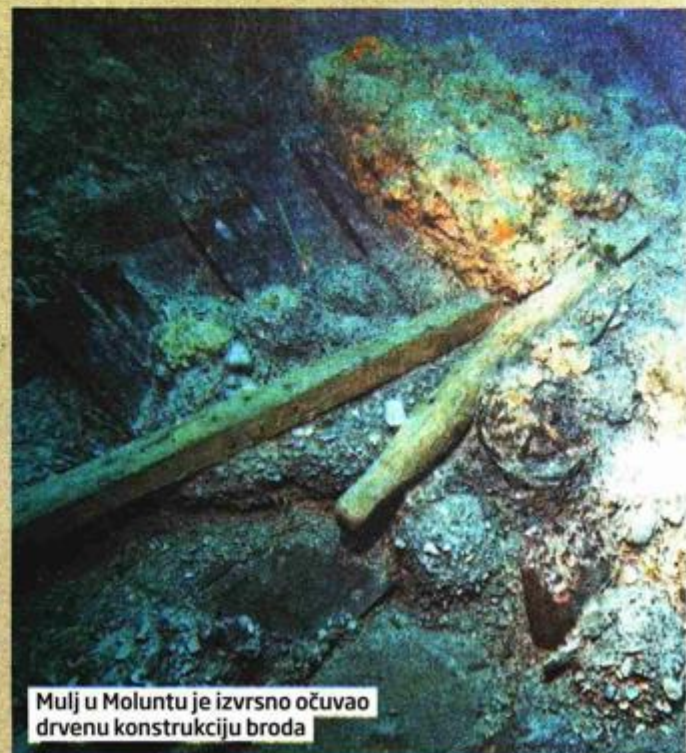
ZAHVALNOST

Teško bez DPDS-a

- Moram pohvaliti i zahvaliti Društvu prijatelja
 dubrovačke starine koje nas je izdašno pomoglo.
 Osnovne je troškove snosilo Ministarstvo kulture
 RH, ali bez novca DPDS-a ne bismo uspjeli mnogo
 toga. Ovog smo lipnja izvadili dio brončane cijevi
 topa koji odgovara tipu topa izvađenom 2005. go-
 dine. Za cjelovito dovršenje istraživanja trebaju još
 3-4 godine odnosno kampanje, a nadamo se da će
 nas DPDS i dalje pomagati, jer bez toga nadležno
 naše ministarstvo teško može financijski sve pokri-
 ti - ističe dr. sc. Igor Miholjek.

U dubini Brsečina moglo
se samo kratko raditi

Mulj u Moluntu je izvrsno očuvao
drvenu konstrukciju broda

TAJNE PODMORJA: Pronašli dva broda!

Svi sudionici istraživanja u Brsečinama

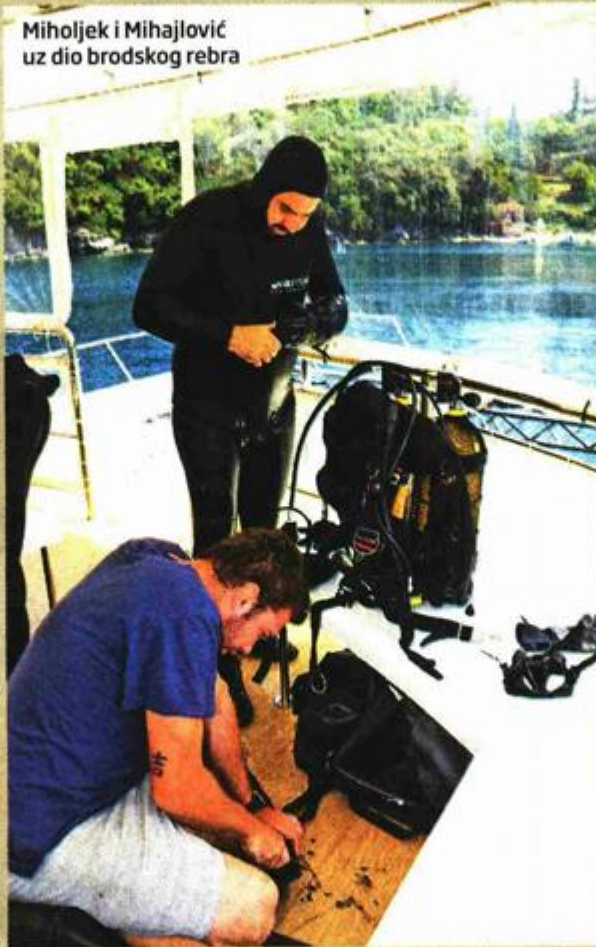
2 potopljena broda otkrivena u podmorju Molunta

15 metara dubina brodova u uvali Molunta

36 metara dubina broda potopljenog kod Brsečina

Dio keramike

Miholjek i Mihajlović uz dio brodskog rebra

njaci će tek utvrditi jesu li dva pronadena broda dio od ukupno četiri rekvirirana dubrovačka broda.

Dubrovački kapetani

Molunat je bio lokacija prvog pomorskog istraživanja hrvatskog Jadrana nakon Drugog svjetskog rata. Stručnjaci tadašnje JAZU i Pomorskog muzeja u Dubrovniku, pod vodstvom dr.sc. Josipa Luetića, 1949.-'56. na dubini 15 metara istražuju jedan od brodova kojeg u ranu jesen 1806. potapaju Francuzi. U povijesnim analima piše da su Francuzi od Republike oduzeli i pod svoju zastavu stavili pelić San Vincenzo martire kojim zapovijeda patrolnik, kap. Luka Pušić, te

trabakule St. Antonio di Padova kojim zapovijeda patrolnik, kap. Antun Lovrićenović, Madonna del Rosario kap. Nikole Kralja i

L'Anime del Purgatorio kap. Petra Oporčića.

Zagrebački ronilački klub ZG-sub surađuje s Hrvatskim restaurator-

skim zavodom. Roniocu Željku Mihajleviću nije ništa teško u otkrivanju tajni Jadrana, a Zoran Delibašić iz istog kluba vjeruje da tako pomaže spašavanje potopljene kulturne baštine. Kao voditelj istraživanja u Moluntu, ali i u podmorju Brsečina, gdje je istodobno trajalo drugo istraživanje:

- Pripadnici Interventne policije dubrovačke Policijske uprave 2003. su u podmorju kod Brsečina otkrili ostatke broda, te je 2005. izvađen jedan cijeli i pet djelomično očuvanih brončanih topova sa zapaljenog broda, kojeg je posada vjerojatno pokušala uvući u valu Brsečina. Topovi slomljeni kao igračke govore o jačini vatre. Topove je u 17. st. u Genovi izlio Giovanni Battista Gandolfo, što je analizom potvrdio i precizno datirao genoveški stručnjak Renato Gianni Ridegla - naglašava Miholjek i dodaje:

Dvadeset sudionika

- Ovog je lipnja zapravo počela prva prava arheo-

kampanja uz foto i video te 3D-dokumentiranje tog broda na dubini 36-40 m. To je veliki brod iz 17. stoljeća, a pronadeno željezno sidro iz 1630. istog je tipa kao sidro broda Wassa, izgrađenog i potonulog 1628. kod Stockholma. Zbog velike dubine radni su uvjeti bili izuzetno teški, te arheolozi dnevno nisu mogli raditi više od 25 minuta. Ipak, u 14 dana smo mnogo postigli, odradivši dvije sonde velike po 4 četvorna metra.

Zbog težih uvjeta rada u Brsečinama je radila ekipa od 14, a na manjoj dubini, u Moluntu, ekipa od šest stručnjaka. No, jedinstvenu su ekipu od 20 sudionika istraživanja činili Igor Miholjek, Igor Mihajlević, Jurica Bezak, Vesna Zmaić Kralj, Pavle Dugonjić, Federico Fazio, Iva Stojević, Jerko Macura, Toni Plančić, Miljenko Marukić, Gianni Ridella, Alessandra Cabella, Fabrizio Ciacchella, Marko Žarić, Ana Skračić, Tomislav Blažević, Željko Mihajlević i Zoran Delibašić te Vlado i Damir Onofri.